

KURYER LITEWSKI.

w Wilnie we Srzodę dnia 22 Października v. s. 1830 Roku.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Sankt-Petersburg dnia 15 października.

Przez najwyższy rozkaz dzienny, z dnia 4 października, dowódca 2giej brygady 2giej dywizyi grenadyerskiej, jenerał-maior *Emme* 2gi, ma się liczyć w armii, a znajdujący się przy naczelniku 2giej dywizyi grenadyerskiej jenerał-maior *Buszen*, naznaczony dowódcą 2giej brygady tejże dywizyi. (G.S.P.)

— Przez najwyższy rozkaz dzienny, dnia 6 października wydany w Moskwie, dowódca 3ciej brygady 5tej dywizyi pieszej, jenerał-maior *Martinow 3ci*, mianowany dowódcą 2giej brygady 3ciej dywizyi grenadyerskiej, na miejsce jenerała maiora *Martinowa 2go*, uwolnionego na urlop, do wyleczenia się z ran, z liczeniem w armii.

— Jenerał-adjutant J. C. M., jenerał-piechoty, *Xiążę Liwen*, mianowany kawalerem orderu *ś. Włodzimierza* pierwszej klasy wielkiego krzyża. (R. I)

— Rzeczywisty radca stanu, professor wyśłużony uniwersytetu moskiewskiego, *Dwihubski*, przez tenże uniwersytet na rektora wybrany, d. 5 września przez CESARZA JEGOMOŚCI potwierdzony został na ten urząd, stosownie do ustaw na 3 lata.

— Przez najwyższy ukaz do Rządzącego Senatu, pod dniem 20 września, jenerał-maior *Kirsanow*, mianowany dożywotnim członkiem wojskowej kancelaryi wojska Dońskiego, zpomiedzy kandydatów przez zgromadzenie tegoż wojska wybranych. (G. S.)

— Wice-admirał, Sir Edward *Codrington*, wyjechał z tutejszey stolicy d. 8 b. m. do *Lubeki*, zkąd uda się do *Londynu*. Dzien jego zjazdu jest właśnie rocznicą bitwy nawaryńskiej; z tego powodu Wice-admirał, Hrabia *Heyden*, dał dla niego wielki obiad na okręcie *Włodzimierz*. (T. P.)

— Podług wiadomości naysprawdziwszych, możemy udzielić naszym czytelnikom, co następuje: „CESAR JEGOMOŚĆ, przekonawszy się osobiście, że w Moskwie przedsięwzięte są wszystkie środki ku przecięciu cholery, raczył wyjechać z tej starożytnej stolicy, i dnia 8 października, w pożądanym stanie zdrowia, przybył do *Tweru*, gdzie raczy przepędzić termin, prawami naznaczony dla oczyszczenia kwarantannowego. Takim sposobem, NAJJAŚNIEJSZY NASZ MONARCHA, dawszy Rosyi i Światu niesłychany przykład, wyrzeczenia się samego siebie, przebywaniem wpośród ciężkiej zaraźliwej choroby, dla dania pomocy cierpiącej ludzkości, teraz stawia drugi, nie mniej wielkiej wagi przykład, bezwarunkowego i ścisłego wypełnienia praw oyczystych, postanowionych z Jegoż mądrości dla dobra poddanych.

Z miejsca, gdzie znajduje się okordowanie tutejszey stolicy, otrzymaliśmy naysprawdziwsze wiadomości, że są przedsięwzięte wszystkie środki ku ochronieniu St. Petersburga od wniesienia doń cholery. Ustanawiony jest podwójny kordon na wszystkich do tej stolicy idących traktach. Doświadczeni i czynni jenerałowie dowodzą tym kordonem. Po wszystkich drogach, lądowych i wodnych, rozestani są przez Jego CESARSKĄ MOŚĆ adjutanci skrzydłowi, dla bliższego oka nad wykonaniem środków dobroczynnych, i dla niezwłóznego donoszenia o wszystkiém CESARZOWI JEGOMOŚCI, ustawicznie mającemu pieczę o pomyślności i spokoyności swoich wiernych poddanych.

A tak spótoywatele nasi powinni być zupełnie spokoynymi, i nie dawać wiary niedorzecznym pogłoskom, rozsiewanym przez lekkomyślność i niewiadomość. Wszystko, cokolwiek tylko można było przedsięwziąć rozumem i siłą człowieka, zostało dopełnione.

— Z miasta *Kołomny* piszą, że tam przybył adjutant skrzydłowy Jego CESARSKIEJ MOŚCI *Xiążę Liwen*, ze znaczną summą pieniężną, dla przekarmienia, kosztem CESARZA JEGOMOŚCI, furmanów i robotników, zatrzymanych w kwarantannie.

— W wiadomościach o stanie Moskwy powiedziano (w N. 14 dnia 6 października i N. 15, 7 tegoż mca), że dnia 4 października umarło w Moskwie, po łazaretach, i w domach prywatnych, z chorob długich i ostrych 20 osób, a dnia 5 osób 15. Chorych na cholere dnia 4 tegoż mca było 308; przybyło 133; wyzdrowiało 1; umarło płci męskiej 27, żeńskiej 16, w ogóle 43 osób. Dnia 5 tegoż mca było chorych na cholere 397; przybyło 147; umarło płci męskiej 39, żeńskiej 25, w ogóle 64, chorych było 480. W N. 14 tych wiadomości powiedziano, że doniesienia w nich drukują się takie mianowicie, które przez P. Wójennego Jenerał-Gubernatora przedstawiane są codziennie CESARZOWI JEGOMOŚCI. *)

— Cholera grassowała w mieście *Saratowie* od dnia 7 sierpnia do 7 września terażniejszego roku. W ciągu tego czasu umarło: dnia 7 sierpnia 3 osoby; dnia 8 osób 8; 9, 8; 10, 26; 11, 30; 12, 46; 13, 38; 14, 53; 15, 75; 16, 106; 17, 163; 18, 221; 19, 219; 20, 182; 21, 190; 22, 172; 23, 154; 24, 164; 25, 118; 26, 96; 27, 73; 28, 50; 29, 38; 30, 36; 31, 23; dnia 1 września, 19 osób; dnia 2, 15; 3, 11; 4, 11; 5, 4; 6, 5; 7, 10 osób. W ogóle umarło 2367 osób; w liczbie tej dorodnych płci męskiej 1133; żeńskiej 1011; małoletnich płci męskiej 118, żeńskiej 105.

— W mieście *Penzie* umarło z cholery: od dnia 17 do 22 sierpnia, 5 osób; od 22 do 29, 43; od 29 do 6 września, 170; od 6 do 11, 117; od 11 do 19, 67, w ogóle 402 osób.

— W *Kazaniu* cholera okazała się 9 września. Do dnia 15 tegoż miesiąca umarło z niej 31 osób; chorych pozostało 73.

— W gubernii *Simbirskiej*, a mianowicie: w mieście *Samarze*, powiatu samarskiego we wsi *Carewsczynie*, i we wsiach *Syreycy* i *Berezowom-Gaju*; powiatu stawropolskiego we wsi *Musorce*, w mieście *Syzrjanie*, powiatu atatarskiego, we wsi *Cybirczynie*, powiatu karsuńskiego we wsi *Hołodaiewce*, i powiatu simbirskiego we wsi *Kałyaszewce*, od dnia 27 sierpnia do 23 września było chorych w ogóle 746 osób; z których wyzdrowiało 317, umarło 320; pozostało chorych 109 osób.

— W gubernii *Kostromskiej*, od dnia 3 do 27 września powszechnie zachorowało na cholere 248 osób; z liczby tej wyzdrowiało 70; umarło 72. Od dnia 27 września do 4 października, w mieście *Kostromie* zachorowało 45; wyzdrowiało 37, umarło 10; pozostało chorych 78; w mieście *Nierechcie* i powiecie: zachorowało 12, wyzdrowiało 9,

(*) Doniesienia, drukowane o biegu tej choroby w gazetach sankt-petersburskich akademickich, znacznie różnią się z umieszczanymi w gazetach moskiewskich: poczytaliśmy sobie za powinność trzymać się ostatnich, jako mających charakter urzędowy. (Wydaw. P. P.)

umarło 4, pozostało chorych 2; w mieście Kinie-
szmie i powiecie: zachorowało 10, wyzdrowiało
10, umarło 7, pozostało chorych 11; w mieście
Jurjewcu i powiecie: zachorowało 4, wyzdrowia-
ło 9, umarłych nie było, pozostałych chorych 10.
W ogóle, od dnia 5 września do 4 października,
zachorowało 519 osób, wyzdrowiało 155, umarło
93, pozostało 91 osób.

— W gubernii Słobodzko-Ukraińskiej w mieście
Iziumie, od dnia 19 do 27 września, zachorowa-
ło nanowo 53 osoby, do dawniejszych 26; z li-
czby tej wyzdrowiało 29, umarło 20, pozostało
chorych 10. W Charkowie dnia 20 tegoż mca by-
ło chorych 2, do dnia 28 tegoż mca zachorowało
94, wyzdrowiało 8, umarło 52; pozostało cho-
rych 36.

— W gubernii Kurskiej cholera zupełnie ustała.
(P. P.)

Ukaz Rządzącego Senatu.

O dozwoleniu Żydom, przyymującym religią
chrześcijańską, trzyletniej ulgi od płacenia po-
datków.

Wedle ukazu Jego CESARSKIEJ MOŚCI, Rzą-
dzący Senat słuchali przedstawienia P. Ministra
Skarbu, że w Najwyższej potwierdzonej 17 iunii
1826 roku Opinii Rady Państwa, w punkcie 1 po-
stanowiono: „Innowiercy religii mahometańskiej
lub pogańskiej, przyymując Chrześc. święty, wy-
łączają się ze stanu dawniejszego i popisu, a przy-
łączają się do gromad chrześcijańskich, podług wła-
snego wyboru z trzyletnią ulgą od opłaty wszy-
stkich podatków.” Na zapytanie Izby Skarbowej
Moskiewskiej: czy mogą Żydzi, przyymujący re-
ligią chrześcijańską, na podstawie tejże Opinii Ra-
dy Państwa, używać trzyletniej od opłaty podat-
ków ulgi? tenże Minister Skarbu 5 iunii 1828
wszedł z przedstawieniem do Rządzącego Senatu,
ażeby, dla osiągnięcia tego celu, iaki jest zamie-
rzony téż postanowieniem co do innowierców
religii pogańskiej, rozciągnąć moc jego i na ży-
dów, którzy przyjęli Chrześc. święty. Na to przed-
stawienie, rozwiązanie ieszcze nie nastąpiło. A
tymczasem w 1 i 2 punktach Najwyższej po-
twierdzonej w dniu 26 września 1829 roku Opinii
Rady Państwa, postanowiono: dozwolnić Żydom,
przyymującym religią chrześcijańską, zapisywać
się podług ich życzenia do gromad miejskich i
włościańskich (jeśli wreszcie te ostatnie nie mają
niedostatku ziemi), chociażby gromady na ich
przyjęcie, i nie oświadczyły zgody. W punkcie
zaś 3 powiedziano: kiedy tym przypisanym do gro-
mad miejskich, albo do włościańskich skarbowych,
skończą się ustanowione w prawach ulgowe ter-
miny, tedy oni obowiązani są opłatę skarbowych
podatków uskutecznić osobiście za siebie i osobi-
ście w tém odpowiadać. Teraz Izba Skarbowa Ki-
owska, przy wypełnieniu tej Opinii Rady Pań-
stwa, napotkawszy trudność, uprasza Ministra
Skarbu o rozwiązanie w brzmieniu następującem:
1) Jaką mianowicie dawać ulgę neofitom i Żydom
przy policzeniu ich do nowego stanu, i od jakie-
go czasu ją liczyć: od czasu przyjęcia przez nich
religii chrześcijańskiej, czyli od czasu obrania ro-
dzaju życia? 2) Czy można rozciągnąć pomienio-
ną Opinią Rady Państwa 26 września 1829 ro-
ku i na tych Żydów, którzy przyjęli religią chře-
ścijańską do nastania tej Opinii? 3) Czy należy poli-
czyć z ulgą tych z liczby neofitów Żydów, na przyję-
cie których gromady zgadzają się? i 4) Czy należy
przyłączać z ulgą z liczby tych ludzi takich, którzy
okaza się być opuszczonymi w rewizyi, i czy uzyski-
wać od nich podatki za czas przeszły? Przez u-
kazy 2 maja 1799, 13 augusta 1820, 30 nowem-
bra 1822 i 26 nowembra 1823 roku zalecono: Ży-
dów, przyymujących religią chrześcijańską, wy-
łączyć z gromad żydowskich i z tych popisów, w
których się oni znajdowali do przyjęcia religii
chrześcijańskiej, a przyłączać ich do gromad chře-
ścijańskich podług ich wyboru. Lecz, żeby da-
wać neofitom z Żydów iaką ulgę, o tém w tych
ukazach nie nie powiedziano. Tenże Minister Skar-
bu, przedstawiając okoliczność tę do dalszej uwa-
gi i postanowienia Rządzącego Senatu, dodaje, że

jeśli będzie utwierdzone jego przedstawienie, o
darowaniu Żydom, przyymującym Chrześc. święty,
trzyletniej ulgi, tedy na rozwiązanie przedstawi-
nia Izby Skarbowej Kirowskiej, sądziłby zale-
cić, tak iey, iako i innym Izdom Skarbowym: 1)
Ulgę tę dawać wszystkim w ogólności Żydom, przy-
ymującym religią chrześcijańską, nie uważając na
to, czy zgadza się gromada na ich przyjęcie, lub
nie zgadza się. 2) Ulgę takową liczyć im od cza-
su przyłączenia ich do nowego rodzaju życia, a
gdyby ci neofici nie mogli się uchylać od jego
obrania, przeto naznaczyć im na to, za przykła-
dem przysądzonych na wolność z władania oby-
watelskiego ludzi, termin gciomiesięczny; jeżeli
zaś oni nie obiorą go do tego terminu, wówczas po-
stąpić z nimi podług ustaw o włościanach. 3) Ul-
gi tym tylko dawać neofitom, którzy nie byli ie-
szcze przyłączeni do żadnego stanu przed nastaniem
Opinii Rady Państwa, 26 września 1829 roku.
4) Jeżeliby z liczby takich neofitów okazali się
opuszczonymi w rewizyi, tedy za takich, na osno-
wie istniejących praw względem opuszczonych,
uzyskiwać ustanowione podatki i penę od tych
żydowskich gromad, do których oni dotąd nale-
żeli. Rozkazali: ponieważ Opinią Rady Pań-
stwa 26 września 1829 roku, Najwyższej po-
twierdzonej rozwiązano, że Żydzi, przyymujący i-
akokolwiek religią chrześcijańską, gdy zapisani zosta-
ną do gromad miejskich, albo do włościańskich skar-
bowych, iak skończą się ustanowione w prawach
terminy ulgowe, obowiązani są opłatę skarbowych
podatków uskutecznić osobiście za siebie, i osobi-
ście w tém odpowiadać; przez ukazy zaś 1 okto-
bra 1720 i 6 apryla 1764, oraz Opinią Rady Pań-
stwa 17 iunii 1826 roku, Najwyższej potwier-
dzonej, postanowiono: innowiercom, przyymującym
religią chrześcijańską, dawać w opłacie podatków
trzyletnią ulgę; z tego uważając, że nie ma żadney
wątpliwości w dawaniu żydom, przyymującym re-
ligią chrześcijańską, tejże ulgi, iaka pomienionemi
prawami dla innowierców po przyjęciu religii chře-
ścijańskiej, została naznaczona, Rządzący Senat po-
stanowił: o tém, tak Izbie Skarbowej Kirowskiej,
na rozwiązanie iey zapytania, iako i innym Izdom
Skarbowym, dla uprzedzenia podobnych zapytań,
dać wiedzieć z tém: 1) Trzyletnią ulgę dawać w
ogólności wszystkim żydom, przyymującym reli-
gią chrześcijańską, nie uważając na to, czy zgadza
się gromada na ich przyjęcie, lub nie zgadza się.
2) Ulgę takową uważać dla nich od czasu przy-
łączenia ich do stanu przez nich obranego, a gdy-
by ci neofici nie mogli się uchylać od jego obrania,
przeto naznaczyć im na to takiż termin, iaki
jest naznaczony ukazem 4 decembra 1828 roku
dla przysądzonych na wolność z władania oby-
watelskiego ludzi, to jest, gciomiesięczny, i jeżeliby
oni nie obrali rodzaju życia do tego terminu, wów-
czas postąpić z nimi podług ustaw o włościanach.
3) Ulgę dawać tym tylko neofitom, którzy nie by-
li ieszcze przyłączeni do żadnego stanu, do nastania
Opinii Rady Państwa 26 września 1829 ro-
ku Najwyższej potwierdzonej; i nakoniec 4)
Jeżeliby z liczby takich neofitów okazali się opusz-
czonymi w rewizyi, za takich, na osnowie istnie-
jących praw względem opuszczonych, uzyskiwać
ustanowione podatki i penę od tych gromad żydow-
skich, do których oni dotąd należeli. O czém i po-
stać ukazy, również przez ukazy uwiadomić: Rzą-
dy Gubernialne i PP. Ministra Skarbu i Zarządza-
jącego Ministerium Spraw Wewnętrznych; do
wszystkich zaś Departamentów Rządzącego Sena-
tu przestąć uwiadomienia. Dnia 25 września
1830 roku. (Z Igo Departamentu.) (G.S.)

Odessa dnia 1 października.

JW. Jenerał-Gubernator Noworossyjski i Bes-
sarabski, Hrabia Michał Siemienowicz Woroncow,
z dnia 27 na 28 przeszłego września opuścił nasze
miasto, udając się do Wiednia, do swojej familii. (P.P.)

P R U S S Y.

Berlin dnia 9 października.

Marszałek-Polny Hrabia York de-Wartem-

burg dnia 4. umarł w swoim majątku, *Klein-Oels*, w Szlązku. Na rozkaz Królewski, armia przywdzieje żałobę na trzy dni, na cześć tego znamienitego Jenerała, którego imie należy do iedney z najsławniejszych epok w rocznikach pruskich. (J. d. S. P.)

NIEMC Y.

Kolonia dnia 4 października.

Wciągu ostatniego tygodnia, 4ty korpus armii przechodził przez nasze miasto; inna dywizya, kilka dni pierwiey przechodziła *Ren* w *Koblentz*. Wojska bardzo pięknie wyglądały, pomimo utrudzającego marszu, który we dwóch tygodniach odbyły od *Elby* aż do *Reny*; mają stanać na leżach w okręgu *Aix-la-Chapelle* i są przeznaczone do obrony granic naszych od strony Belgium. (J. d. S. P.)

Drezno dnia 6 października.

Tayna kancelarya wojskowa i główny sztab jeneralny zostały w iedno połączone, pod nazwaniem: *Główny sztab jeneralny Królewski*, a Jenerał-maior *Cerrini* został mianowany jego naczelnikiem i Jenerał-adjutantem do przełożenia. (J. d. S. P.)

Darmstadt dnia 3 października.

Zgromadzenie seymu niemieckiego, na posiedzeniu dnia 1, postanowiło wezwać rządy: Bawaryi, Baden i Nassau, aby na pewne punkta zebrały swe wojska, celem obrony przeciw powstaniu wynikłemu w elektoracie Heskim, swojego terytoryum, albo celem dania pomocy innym rządóm, którychby spokojność została zaburzoną. Wojska Nassauskie są już gotowe. Oprócz tego, seym postanowił uformować korpus odwodowy z 6,000 ludzi wojsk pruskich w *Wetzlar*, z 4,000 ludzi wojsk wirtemburskich w *Heilbronn* i z 6,000 ludzi wojsk bawarskich w *Bruckenaue*. (J. d. S. P.)

FRANCYA.

Paryż dnia 7 października.

(Przez statek parowy)

Drugi syn Króla, Xiążę *Nemours*, zapisał się do konney gwardyi narodowej; trzeci, Xiążę *Joinville*, zapisał się do drugiej legii.

— Jenerał *Pajot* mianowany dowódcą 11zey dywizyi wojskowej.

— Baron *Alexander Humboldt*, dnia 4, przybył do *Paryża*. Na posiedzeniu akademii nauk, czytał utamek swojej podróży po Syberii.

— Xiążę *Guiche* i P. *O'Gherty*, koniuszy *Karola X*, powrócili do *Paryża*.

— W *Bayonnie* zawiązała się iunta hiszpańska; wychodcy mają podostatkami i broni i pieniądzy. Garnizon *Pampeluny* wysłał na granicę 1600 ludzi, i staraią się uzbroić wieśniaków hiszpańskich. Wiele gromad Francuzów przybyło do *Bayonny* dla zaciągnięcia się pod rozkazy Jenerała *Miny*. Prefekt z *Perpignan* zmusił wychodców ustąpić do szrodka kraiu.

— Dom *Vassal* i Kompanii zawiesił swoje opłaty; naczelnik tego domu, członek izby deputowanych, podał się do dymissyi od różnych obowiązków. P. *Colon*, naczelnik domu *Colon* i kompanii, śmierć sobie zadał.

— Król wyznaczył pensją 20,000 fr. wdowie po *Marszałku Ney*.

— Z *Algieru*, pod datą 18 września piszą, że formowanie korpusu arabskiego idzie dobrze. Bey *Konstantyny* udał się był na wyprawę przeciw Francuzom; w czasie jego nieobecności, przywłaszczyciel jakiś opanował jego reienyę; bey wrócił, stoczył z nim krwawą bitwę, w której przywłaszczyciel postradał życie. Potem bey podał się.

Paryż dnia 8 października.

(Przez statek parowy.)

Birża Paryzka. Pięć od sta, 94 fr. 90; Trzy od sta, 64 fr. 50; akcyje bankowe, 1690; pożyczka królewska-hiszpańska, 50 fr.; pożyczka haitańska 370 fr.

— Kommissya, naznaczona do rozpoznania po-

datkow od napoiów, oświadczyła zdanie swoje za zmniejszeniem tego podatku o 37 milionów; żeby zaś ten ubytek w budżecie wynagrodzić, powinno być 7 milionów oszczędzonych z wydatków administracyi, przez nowy sposob wybierania dochodów, a 30 milionów zostanie wytrąconych tak z podatku stałego, iako też z opłaty osobistej i od ruchomości.

— Przez postanowienie z dnia 4, izba parów, iako sąd, poruczyła swojemu prezydentowi, przypomnieć każdemu z parów, włożony na nich ścisły obowiązek znajdowania się na słuchaniu oskarżenia zaniesionego przez izbę deputowanych, oraz oznaymić im, że sąd weźmie pod nayscisleyszy examen pobudki, któreby mogły być przytoczonemi w celu usunięcia się od tego obowiązku; że wszelka nieobecność, usprawiedliwana niedostatecznie, będzie przezeń uważana z wielką nieprzyjemnością, i że o niey wzmianka zostanie uczynioną w protokóle.

— Donoszą z *Marsylii*, że bey trypolitański inż opłacił 800,000 fr., na mocy traktatu, i na wynagrodzenie obrazy wyrządzoney konsulowi francuzkiemu. Bey tunetański podpisał traktat podobnyże treści.

— Donoszą z *Perpignan*, iż Hrabia *Espagna*, dnia 25 września, przybył do *Paralady*, o trzy godziny odległości od granicy. Przed wyjazdem z *Barcellona*, uczynił rozmaite rozporządzenia, względem utrzymania spokoyności; odbywały się stracenia, a familie potępionych zostały wygnane. W *Barcellona* panuje smutek; zakonnicy otrzymali rozkaz uzbroienia się na obronę swoich klasztorów. Wiele wojsk zostało wysłanych na granicę.

— Dnia 11 —

P. Admirał *Dupérré* przybył do *Paryża*.

— Hrabia *Reinhardt*, dawniejszy minister francuzki przy seymie frankfortskim, został mianowany ministrem francuzkim w *Dreznie*.

— Piszą z *Algieru*, iż Jenerał *Clausel* wyprawił do *Bony* kommissyą polityczną i wojskową, złożoną z PP. *Guy*, kapitana inżynierii, *Lugan* i *Berthier* poruczników, *Thiéri*, wice-konsula francuzkiego, z iednego tłumacza i trzech Arabów. Drugą takąż kommissyą wysłał do *Oran*. Obiedwie odbędą swą drogę na brygach woiennych dowodzonych przez kapitanów fregat. (J. d. S. P.)

Algier dnia 20 września.

Dwa tysiące ludzi korpusu arabskiego, wkrótce będą gotowymi wejść do czynności; wiele obiecuia z ich służby. Jenerał *Clausel* nie przestaje do *Kabyłów* posyłać ich ziomków, osiadłych w *Algierze*, iżby ich przekonywali, że w poddaniu się Rządowi francuzkiemu idzie i o ich własne dobro. Jenerał *Colomb d'Arcine*, dowódca brygady, zbiera, iako ostrą jego honorowi wyrządzoną potwarz, oskarżenia o trwonienie pieniędzy, wymierzone przeciw wielu wyższym oficerom. Jenerał *Clausel* wielu podwyższył w rangach; 68 officerów powraca do Francyi, którzy, albo podali się do uwolnienia ze służby, albo mają już prawo do pensyi. Kommissya śledcza odbywa dalszą swą pracę; lecz zdaie się, iż z wielką chyba trudnością cel swój osiągnie; trzeba było szukać dowodów roztrwonienia pieniędzy, za pośrednictwem tajnych aientów, wysłanych do *Gibraltaru*, *Alikantu*, *Barcellona*, *Neapolu* i *Livorny*. Kommissya zdrowia, do której należą PP. *Cadet de Vaux*, *Volland*, *Bussy*, czynnie się zajmuie przyprawdzaniem miasta do stanu zdrowia.

— P. *Cadet de Vaux*, został mianowany merem *Algieru*. — Czterech Maurów, czterech Żydów, dwóch Turków, oraz dwóch Europejczyków i krajowców, tworzą radę municypalną; przysięgę wykonywano na *Ewangelii*, *Talmudzie* i *Koranie*.

— Xiążę *Brogie* upewnił izbę parów, że projekt do prawa względem gwardyi narodowej iest przygotowany i zostanie wkrótce przełożonym izbie; zdaie się w istocie, iż Kommissya, której poruczono tę pracę, skończyła ją w tém, co się tycze gwardyi narodowej miejscowej, i iesli

rząd postanowi przełożyć ten projekt oddzielnie, może to nawet nastąpić. Teraz zajmują się gwardyą narodową ruchomą, i wielu znakomych generałów zostało przydanych do pierwszej komisji. Powiadają, iż praca ta dalej się odbywa pod prezydencją Marszałka *Soult*. Między nowymi kommissarzami liczą generałów: *Moranda*, *Lamarque* i *Petit*.

— Deputacya handlowa w *Paryżu*, mając na czele *P. Odier*, deputowanego, została przypuszczoną do złożenia Królowi petycji, względem handlu składowego. *P. Odier* miał do Króla mowę, składając mu petycję. Król odpowiedział, iż żądanie handlu paryżkiego wezmie pod wielką uwagę; że bardzo sprawiedliwie do tego się odwoływano, iż handel i przemysł są źródłem bogactwa publicznego; że zawsze sam o tem myślał, i lubo mało oswoiony z rzeczą, która go teraz zajmuje, był atoli postanowił uczynić dla miasta *Paryża* wszystko to, co byfoby sprawiedliwem i pożytecznym; lecz że przytém żądanie to odnosi się do interesów powszechnych, a Król konstytucyjny, powinien w tem się odnieść do swoich ministrów; że oprócz tego, przyrzeka, iż ta rzecz będzie przedmiotem dojrzałego roztrząsania, i będzie ją miał na szczególniejszej uwadze, iaką zwracał zawsze na to wszystko, co się tycze miasta *Paryża*.

— Oto wiadomości z *Algieru*, udzielone przez *Sémaphore*: „Generał *Clausel* prowadzi rzecz dobrym torem, omdził i wznosił ducha moralnego w armii, która się wydała jemu zaniechaną i zostawioną sobie samej; wszystkie żądane dymisy zostały natychmiast przyjętymi. Tylko widzę, iż się nie obchodzą dosyć surowie z Beduinami i Maurami; wielka liczba została podchwyconą, wychodząc za miasto; kilku zostało rozstrzelanych, ale to wykazuje centrum działań. Codziennie okręty ładują działa brązowe, którei narody europejskie opatrzyły mury *Algieru*; zamiast tych dział będą postawione żelazne. Armia została podzieloną na 4 dywizye, zamiast 3ch, które dotąd exystowały. Osoby dobrze świadome upewniają, iż tylko od 16 do 17 tysięcy jest ludzi, mogących broń nosić; dotyla osłabiła nas liczba chorych.”

— *P. Bertin de Vaux*, minister francuzki przy Królu Niderlandzkim, wyjechał do *Hagi*.

— Liczba Hiszpanów, którzy się teraz znajdują na całej linii *Pireneów*, od *Perpignan* aż do *Bayonny*, wynosi około pięciu tysięcy. Codziennie to iądro niechętnych wzrasta przybywającymi z różnych krajów zaciągami, oraz tymi, którzy do nich się łączą ze środka Hiszpanii. Przytaczają, iako postępki nader zaszczytne, iż pomimo tego napływu cudzoziemców ze wszystkich narodów, którzy krążą w kraju, nie doszło naszey wiadomości, ażeby dotąd dali najmniejszą pobudkę do użalania się, aczkolwiek zostają w położeniu nieprzyjemnym; takto naczelnicy hiszpańscy, przez surową karność, iaką umieli natchnąć w swoich podwładnych, nauczyli się szanować prawa gościnności.

— Skutkiem środków, przedsięwziętych przez prefekta departamentu *Pireneów* - wschodnich, wspólnie z marszałkiem-pólnym, dowodzącym poddywizją, liczne wojsk liniowych oddziały zajmują różne punkta ostateczney granicy, iżby tam czuwać nad utrzymaniem dobrego porządku i bezpieczeństwa naszych stosunków dobrego sąsiedztwa z Hiszpanią. Poddani hiszpańscy, którzy się wzięli ku granicy, weszli do środka departamentu. Związki nasze z Katalonią nie są bynajmniej przerywane. Pojazdy publiczne i kuryerowie, odbywają swoją służbę między *Perpignan* a *Barcellona*, z iednostayną czynnością i bez przypadku.

— *P. Robert Lefèvre*, malarz utalentowany, umarł z długiej i ciężkiej choroby. Miał lat 75. Celował on nadewszystko w malowaniu portretów.

— Donoszą, iż prefekt morski, w *Rocheforte*, przenosi się na tenże urząd do *Brestu*; że *P. Martinencq* został mianowany prefektem morskim por-

tu w *Rocheforte*, a kontr-admirał *Rosamel* w porcie tulońskim. (*J.d.S.P.*)

ANGLIA.

Londyn dnia 8 października.

Papiery publiczne: Konsolidy 86½; bilety skarbowe 67; kolumbijskie 19; greckie 50½; meksykańskie, 57; rossyjskie 98; hiszpańskie 21½.

— *J. K. M.* dzisiaj, w *St. James* dawał pokój; wszyscy ministrowie gabinetowi, Hrabia *Roslyn*; Wice-hrabia *Beresford*, Lord *Villoughby d'Eresby*, Xiążę *Trubeckoy*, poseł francuzki, ministrowie: Neapolitański, Szwedzki, Wirtemberski, i t. d. byli na nich obecni. Xiążę *Talleyrand* był prezentowany, iako poseł Francyi, i złożył Królowi listy wierzytelne. Xiążę *Trubeckoy* pojechał *J. K. M.* Ministrowie: Neapolitański, Szwedzki i Wirtemberski, złożyli Królowi listy winszujące od swoich Monarchów. Król Jegomość przyjął potem Lorda - maiora i dwóch szeryfów: *Londynu* i *Midlesexu*, Rekordera londyńskiego i Aldermanów miasta; marszałek miasta złożył Królowi adress, przez który miasto, podług dawnego zwyczaju, zaprasza Króla na ucztę do *Guildhall*. *J. K. M.* uprzejmie przyjął adress i przeznaczył ucztę na 9ty listopada, dzień, w którym nowy Lord-maior ma objąć urządowanie. Król Jegomość miał potem radę tajną, na której Lord *Villoughby d'Eresby*, tajny radca pod Jerzym IV, wykonał przysięgę na tenże urząd. Nowe pieczęcie ministrów: spraw wewnętrznych, spraw zagranicznych i kolonii, zostały Królowi złożone i przezeń potwierdzone. *J. K. M.*, dawszy ieszcze posłuchanie Lordowi-Kancelarzowi, Xiążęciu *Wellingtonowi*, Lrzem sekretarzom stanu, *P. Herries* i Wice-Hrabiemu *Beresford*, o godzinie 5 wyjechał do *Brighton*. (*J. d. S. P.*)

HISZPANIA.

Madryt dnia 23 września.

Zbliża się chwila połogu Królowey, i Król postanowił, iżby urodzenie nowego Xięcia zostało mieszkańcom *Madrytu* obwieszczone przez wywieszoną na pałacu chorągiew hiszpańską, i przez 25 wystrzałów działowych, na trzech odmiennych punktach miasta; urodzenie Xiężniczki zostanie obwieszczonem przez chorągiew białą, i 12stu wystrzałami armatnemi, na iednym punkcie.

— Pięć tysięcy wojsk liniowych i trzy tysiące ochotników Królewskich weszło do *Nawarry*; *Santos Ladron*, dowodzący temi wojskami, podzielił je na kolumny ruchome, których awangarda, od 3 do 4 tysięcy ludzi, znajduje się w *Bera* i utrzymuje komunikacją z przed-pocztami, wysłanemi nad *Bidassoa*.

— Minister wojny kazał wydrukować okólnik do kapitanów-jenerałnych, który ma za cel wzmocnienie garnizonów w prowincjach *Biskai*, celem oparcia się napadom zbiegów zgromadzonych na granicy.

— Jenerał-Intendent Andaluzyi złożył Królowi rapport, bardzo mocny, dla przekonania, iż trzeba przedsięwziąć stanowcze środki, iakich wymaga stan tej prowincyi; pomimo ostrożności policyjnych, wiele odezów zostało rozsianych i wszędzie krążą. (*J. d. S. P.*)

PORTUGALIA.

Lizbona dnia 18 września.

Wypadki we Francyi stały się powodem do nowych tu surowości; uwięzienia znówu się rozpoczęły. Dwa statki, przybyłe z *Rio Janeiro*, ściśle rewidowano; kapitan i ekwipaż zostali areztowani, i mają uledeż badaniu; we ctery dni potem, uwolniono ich, z rozkazem, iżby nie rozmawiali o rzeczach politycznych. Podług wiadomości z *San-Miguel* otrzymanych wczoray, dwie fregaty angielskie stoją przed *Terceira*, i bronią wszystkim statkom wolnego wejścia. Ustawiono na okręty wszystkich proch, iaki się znajdował w zbrojowniach, niewiadomo, w jakim zamiarze. (*J. d. S. P.*)

DODATEK